

Cieľ súťaže:

Cieľom Geografickej olympiády je rozvíjať záujem žiakov o geografiu ako nosného predmetu poznávania krajiny a prírody. Nemalou mierou má prispieť k zvýšeniu a k aktualizácii úrovne vyučovania geografie na ZŠ a 1. stupni 8-ročných gymnázií. Má podporiť rozširovanie geografických vedomostí žiakov, ich praktických zručností v topografii, v záujmovej činnosti pri poznávaní a ochrane miestnej krajiny. Má viesť žiakov k pochopeniu sveta ako multikultúrneho priestoru, a tým k akceptovaniu zvykov, tradícií a spôsobu života obyvateľov iných krajín sveta. Vedie žiakov ku komplexnému chápaniu vzťahu prírody a spoločnosti, a tým vytvára vyvážený a zodpovedný vzťah k životnému prostrediu, k jeho ochrane a tvorbe. Zabezpečuje rozvíjanie environmentálneho myslenia a humanizuje vzťah človeka ku krajine a prírode. Podporuje všeľudské zásady a princípy vyjadrené v stratégii udržateľného rozvoja Zeme.

Účasť v súťaži:

Jednotlivci, žiaci 4.* – 9. ročníka ZŠ a 1. stupňa 8-ročných gymnázií, ktorí majú záujem o geografiu.

Súťažné kategórie:

Základné školy	G kat. – 4.* a 5. ročník	1. stupeň OG	–
	F kat. – 6. a 7. ročník		F kat. – 1. a 2. ročník
	E kat. – 8. a 9. ročník		E kat. – 3. a 4. ročník

*Podľa Organizačného poriadku Geografickej olympiády sa v prípade záujmu môžu súťaže zúčastniť aj žiaci 4. ročníka ZŠ.

Obsah súťaže:

Obsahom súťaže je prezentácia vedomostí z geografie a zručnosti v práci s atlasom a mapou.

Prihlasovanie na súťaž:

Na všetky súťažné kolá prihlasuje žiakov ich učiteľ zodpovedný za danú súťaž prostredníctvom EduPage, cez modul súťaží a to do termínu stanoveného v MOP, v časti „Harmonogram GO, kat. E, F, G“. Pri postupe žiaka do vyššieho kola ho učiteľ školy prihlási priamo z výsledkovej listiny predchádzajúceho kola.

Školy, ktoré nepoužívajú EduPage, môžu získať zadarmo základnú verziu EduPage s modulom súťaží (je potrebné napísať na: sutaze@asc.sk, obratom školy dostanú inštrukcie ako postupovať).

Pre účasť vo vyšších kolách (OK, KK, CK) je **nevyhnutné udelenie informovaného súhlasu rodiča/zákonného zástupcu žiaka** (do 18. roku veku žiaka) so spracovaním osobných údajov dotknutej osoby.

Udeliť súhlas so spracovaním osobných údajov je potrebné urobiť iba raz a iba u žiakov, ktorí zo školského kola postúpia do vyššieho kola. **Bez udelenia informovaného súhlasu nebude súťažiaci uvedený vo výsledkovej listine príslušného kola.**

Návody na prihlasovanie žiakov, zadávania bodov do systému, informovania o výsledkoch rodičov a žiakov, vystavovania diplomov a pod. nájdú učители v module súťaží EduPage pod ikonkou [Pomoc](#).

Nahradenie súťažiacieho je možné so súhlasom organizátora uskutočniť najneskôr tri pracovné dni pred termínom konania príslušného kola súťaže. Registrácia súťažiacich bude v systéme umožnená aj po termíne na prihlásenie (kvôli prihláseniu náhradníkov) – avšak pri prihlásení do súťaže po termíne bez komunikácie a odsúhlasenia organizátorom daného kola nebude žiak do súťaže zaradený! Náhradníka nie je možné prihlásiť priamo z výsledkovej listiny (keďže nebol víťazom nižšieho kola), preto je potrebné použiť spôsob manuálneho prihlásenia mimo výsledkovej listiny podľa návodu [„Ako môžem manuálne zaregistrovať žiaka do vyššieho kola súťaže?“](#).

Spôsob súťaže:

Súťaž prebieha písomnou formou a spočíva vo **vypracovaní úloh v teste**, ktorý má **dve časti**. Každá správna vedomosť alebo zručnosť má hodnotu jedného bodu. Celý test obsahuje úlohy **spolu za 100 bodov**.

V školské kolo GO sa bude konať aj v tomto školskom roku výhradne online formou dňa 19. 01. 2024 prostredníctvom platformy EduPage. Všetci súťažiaci sú povinní odsúťažiť **v škole pod dozorom vyučujúceho**.

Súťažiaci bude vypracovávať **iba jeden test s úlohami za 100 b.** Časový limit na vypracovanie testu bude **90 minút**.

V online súťažnom školskom kole GO sa môže zúčastniť každý žiak príslušného ročníka k danej kategórii, ktorý o súťaž prejaví záujem a ktorého do súťaže škola zaregistrovala.

Pri registrácii je **vygenerovaný kód**, ktorý musí súťažiaci na začiatku samotnej súťaže zadať do políčka na www.onlineolympiady.sk.

Pre zapojenie sa do súťaže je potrebné mať k dispozícii elektronické zariadenie so stabilným pripojením na internet.

Test na ŠK GO bude pre kategórie E, F, G sprístupnený **19. 1. 2024 v čase od 8:00 do 14:00**. V tomto čase sa môže zaregistrovaný súťažiaci prihlásiť svojím kódom a začať súťažiť.

Pred spustením testu bude mať súťažiaci k dispozícii možnosť spustenia testu v slovenskom alebo maďarskom jazyku.

Čas na vypracovanie testu bude maximálne 90 minút. To znamená, že posledné možné odovzdanie odpovedí je o **15:30**. **Pozor!** V prípade úplnej zhody bodov u viacerých súťažiach v písomnej časti súťaže bude rozhodujúcim kritériom konečného umiestnenia **čas** odoslania riešení testových úloh.

Test bude obsahovať **len úlohy s uzavretými otázkami** (úlohy s výberom jednej správnej odpovede, zoraďovanie pojmov/písmen, vytváranie správnych dvojíc pojmov, triedenie pojmov do skupín).

Za správnu odpoveď získajú súťažiaci **1 bod**; za nesprávnu odpoveď **0 bodov**, spolu maximálne **100 bodov**.

Súťažiaci počas samotnej súťaže majú **dovolené používať iba pomôcky uvedené v Metodicko-organizačných pokynoch**. Počas súťaže nesmú komunikovať s druhými osobami, používať mobilný telefón ani iné elektronické zariadenia s možnosťou pripojenia na internet okrem zariadenia, z ktorého žiak súťaží a stránky, na ktorej prebieha súťaž. V otázkach monotematickej a teoretickej časti **NIE JE DOVOLENÉ používať atlasy**. Vybrané otázky praktickej časti testu môžu súťažiaci riešiť s pomocou odporúčaných atlasov. Odporúčanie použiť atlas bude súčasťou zadania úlohy.

Po zodpovedaní všetkých testových otázok žiak stlačí červené tlačidlo „ODOVZDAŤ“.

Ak sa náhodou žiakovi počas testu vypne počítač alebo sa vybijie tablet, môžete test spustiť znova cez www.onlineolympiady.sk. Zadá znova svoj kód. Ak opäť spustí test na rovnakom počítači, systém mu ponúkne návrat k jeho odpovediam. Ak spustí test znova na inom počítači, systém mu tiež ponúkne obnovenie odpovedí, tieto však môžu byť trochu staršie, minútu alebo dve pred vypnutím jeho počítača (zariadenia).

Ak náhodou uplynie stanovený čas na vypracovanie testu – a žiak zabudol stlačiť tlačidlo „ODOVZDAŤ“, systém odošle jeho aktuálne zadané odpovede automaticky. Je však lepšie použiť tlačidlo „ODOVZDAŤ“.

Ďalšie potrebné informácie k online testu nájdete na stránke www.onlineolympiady.sk v časti Pokyny pre súťažiach niekoľko dní pred súťažným kolom.

Vyhodnotenie testu bude automatické, s kontrolou vedúcej autorského kolektívu GO pre ZŠ a OG. Výsledkové listiny budú po tejto kontrole v priebehu niekoľkých dní sprístupnené v EduPage.

Úlohou predmetovej školskej komisie je:

- spropagovať súťaž medzi žiakmi na škole, odborne ich usmerňovať a odporučiť vhodnú literatúru,
- **registrovať žiakov na školské kolo prostredníctvom EduPage** (podľa usmernenia v časti Prihlasovanie na súťaž),
- postupovať pri súťaži v súlade s organizačným poriadkom a týmito pokynmi.

V okresnom kole v prvej časti súťaže žiaci vypracujú otázky a úlohy s hodnotou 60 b. v časovom limite max. 45 min., a to **z monotematického celku** bez atlasu (10 b.), **z tém stanovených v Metodicko-organizačných pokynoch (MOP)** pre daný ročník súťaže bez atlasu (40 b.) a **z poznatkov o miestnej krajine** bez atlasu (10 b.). Úlohy z poznatkov o miestnej krajine (ktorou sa myslí okolie školy, príslušné sídlo, príslušný okres, miestny región a pod.) pripravuje okresná odborná komisia GO. Znenie úloh z poznatkov

o miestnej krajine ako aj ich vypracovanie súťažiacimi postupujúcimi do vyššieho kola predloží okresná odborná komisia GO na požiadanie organizátorovi ktoréhokoľvek vyššieho kola GO.

V druhej časti súťažiaci riešia úlohy zamerané **na preverenie zručnosti v práci s atlasom a mapou** a na orientáciu v teréne s použitím pomôcok a atlasov odporúčaných v MOP. Druhá časť má hodnotu 40 b. a časový limit stanovený na max. 60 min.

Postup a registrácia do okresného kola:

- Žiaci, ktorí sa v školskom kole GO umiestnili na postupových miestach postupujú do okresného kola. Postup náhradníkov je v súlade s vyššie uvedenými pravidlami.
- Registrovať žiakov do okresného kola, po zobrazení pozvánky 👍 v EduPage, je povinný učiteľ žiaka zodpovedný za danú súťaž (alebo predseda školskej komisie) prostredníctvom EduPage priamo z výsledkovej listiny školského kola do termínu stanoveného v „Harmonograme GO, kat. E, F, G“. Registrácia do OK bude otvorená po zverejnení výsledkovej listiny školského kola.
- Učiteľ žiaka je povinný zabezpečiť udelenie informovaného súhlasu rodiča (zákonného zástupcu) žiaka. Je potrebné kontaktovať rodiča a požiadať o udelenie súhlasu.

Pred termínom okresného kola realizátor okresného kola (alebo predseda okresnej komisie):

- skontroluje registrácie súťažiacich, udelené súhlasy a správne zaradenie súťažiacich do kategórií v administračnom systéme (v prípade neudelených súhlasov je potrebné kontaktovať školu),
- **vybraných účastníkov pozve** (prostredníctvom administračného systému cez ikonu 👍),
- pošle na školy registrovaných súťažiacich POZVÁNKU na súťaž so všetkými potrebnými informáciami o mieste a čase konania **najneskôr 10 dní pred konaním podujatia**,
- zabezpečí podľa počtu prihlásených súťažiacich potrebné množstvo kópií súťažných materiálov.

Po skončení okresného kola realizátor okresného kola (alebo predseda okresnej komisie):

- Je povinný zapísať do termínu uvedenému v týchto MOP – teda do 3 pracovných dní od termínu okresného kola **výsledné hodnotenie** (získané body): body za otázky z Miestnej krajiny (10 b.), za Monotematickú časť (10 b.), za Teoretickú časť (40 b.) a za Praktickú časť (40 b.). do administračného systému pre organizátorov súťaží v časti „zadávanie bodov“.
- Po termíne na zapísanie bodov už nebude možné zapísať body do systému, okresné kolo bude považované za skončené a následne budú centrálné zverejnené výsledkové listiny (v administračnom systéme pre organizátorov a v EduPage pre školy) v časti „Výsledková listina“.

V krajskom a v celoštátnom kole v prvej časti súťaže žiaci vypracujú otázky a úlohy **z monotematického celku bez atlasu** (20 b.) a **z tém stanovených v MOP** pre daný ročník súťaže bez atlasu v hodnote 40 b. v časovom limite max. 45 min. **Druhá časť** obsahuje úlohy zamerané **na preverenie zručnosti v práci s atlasom a mapou** a na orientáciu v teréne s použitím pomôcok a atlasov odporúčaných v MOP. Druhá časť má hodnotu 40 b. a časový limit stanovený na max. 60 min.

Pred termínom krajského kola realizátor krajského kola (alebo predseda krajskej komisie):

- skontroluje registrácie súťažiacich, udelené súhlasy a správne zaradenie súťažiacich do kategórií v administračnom systéme (v prípade neudelených súhlasov je potrebné kontaktovať školu),
- **vybraných účastníkov pozve** (prostredníctvom administračného systému cez ikonu 👍),
- pošle na školy registrovaných súťažiacich POZVÁNKU na súťaž so všetkými potrebnými informáciami o mieste a čase konania **najneskôr 10 dní pred konaním podujatia**,
- zabezpečí podľa počtu prihlásených súťažiacich potrebné množstvo kópií súťažných materiálov.

Po skončení krajského kola realizátor krajského kola (alebo predseda krajskej komisie):

- Je povinný zapísať do termínu uvedenému v týchto MOP – teda do 3 pracovných dní od termínu krajského kola **výsledné hodnotenie** (získané body): body za Monotematickú časť (20 b.), za Teoretickú časť (40 b.) a za Praktickú časť (40 b.). do administračného systému pre organizátorov súťaží v časti „zadávanie bodov“.
- Po termíne na zapísanie bodov už nebude možné zapísať body do systému, krajské kolo bude považované za skončené a následne budú centrálné zverejnené výsledkové listiny (v administračnom systéme pre organizátorov a v EduPage pre školy) v časti „Výsledková listina“.

- **Pozvánka a pokyny na celoštátne kolo budú zverejnené na www.olympiady.sk v príslušnom ročníku GO.** Postupujúcich žiakov na celoštátne kolo GO prihlási učiteľ žiaka prostredníctvom platformy EduPage do stanoveného termínu (prostredníctvom administratívneho systému cez ikonu 👍)
- NIVAM zverejní výsledkové listiny celoštátneho kola v EduPage i na internetovej stránke www.olympiady.sk do 3 dní od konania CK.

Na celoštátnom kole organizátor zabezpečí oficiálny dozor, ktorý zodpovedá za bezpečnosť súťažiacich v čase od registrácie až po jeho oficiálne ukončenie.

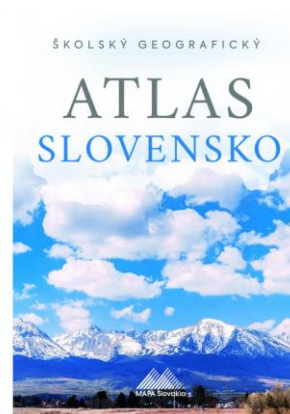
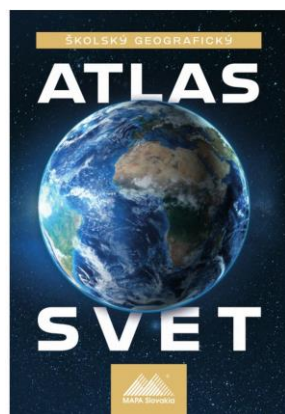
Úspešným riešiteľom GO v jednotlivých kolách a kategóriách sa stáva žiak (žiačka), ktorý(á) dosiahne minimálne 55 bodov v školskom kole, 65 bodov v okresnom kole, 75 bodov v krajskom, resp. celoštátnom kole GO.

Otázky v druhej časti testu jednotlivých kategórií sú pripravené s pomocou atlasov:

TOLMÁČI, L., MAGULA, A. 2021. *Školský geografický atlas SVET*. Bratislava: MAPA Slovakia, 2021, s. 128. ISBN 978-80-8067-337-6.

TOLMÁČI, L., MAGULA, A. a kol. 2019. *Školský geografický atlas SLOVENSKO*. 1. vydanie. Bratislava: MAPA Slovakia, 2019, s. 80. ISBN 978-80-8067-324-6.

Odporúčame, aby súťažiaci všetkých kategórií používali v súťaži vyššie uvedené atlasy, ktoré budú použité pri príprave otázok do druhej časti testu.

Pomocná literatúra pre prípravu otázok o miestnej krajine (v prípade prezenčnej realizácie okresných kôl):

DUBCOVÁ, A. a kol. 2012. *Mikrogeografia - krajina okolo nás*. Nitra: UKF, 2012, 185 s. ISBN 978-80-558-0112-4. Dostupné na:

https://www.kgrr.fpvai.ukf.sk/images/publikacie/Dubcova%20a%20kol_Mikrogeografia_2012.pdf

ĎURAJKOVÁ, D., NOGOVÁ, M. 2014. *Tvorba testov v spoločenskovedných predmetoch*. Bratislava: 2014, 65 s. ISBN 978-80-565-0260-0. Dostupné na:

<https://archiv.mpc-edu.sk/sk/tvorba-testov-v-spolocenskovednych-predmetoch>

KRAMÁREKOVÁ, H., DUBCOVÁ, A., AHLERSOVÁ, A. 2001. *Geografia - okres Nitra v otázkach. Zbierka úloh geografickej olympiády pre ZŠ a OGY o miestnej krajine*. Nitra: Enigma, 2001, 74 s. ISBN 80-85471-53-1.

MADZIKOVÁ, A., KANCÍR, J., ZLACKÁ, A. 2003. *Geografia okresu Prešov: námety na úlohy pre geografickú olympiádu ZŠ a OG k miestnemu regiónu*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum, 2003, 41 s. ISBN 80-8045-286-5.

NEMČÍKOVÁ, M. 2009. *Región Horné Požitavie*. Nitra: UKF, 2009, 84 s. ISBN 978-80-8094-609-8. Dostupné na: https://www.kgrr.fpvai.ukf.sk/images/publikacie/Nemcikova_Region_horne_Pozitavie_2009.pdf

ŠKODOVÁ, M. ed. 2013. *Regionálna geografia Horného Pohronia*. Harmanec: VKÚ, a. s. 2013, 84 s. ISBN 978-80-557-0585-9. Dostupné na: <https://www.fpv.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=20369>

TOLMÁČI, L. 2003. *Didaktické testy v geografii*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003, 121 s. ISBN 80-89080-45-6.

TOLMÁČI, L. 2006. *Geografické testové úlohy a testy*. Bratislava: KARTPRINT, 2006, 60 s. ISBN 80-88870-55-0.

Povolené pomôcky pri vypracovávaní testov:

Pravítko s ryskou, pravítko dlhé, uhlomer, pero, ceruzka, guma, kružidlo, kalkulačka, nitka, priesvitný alebo pauzovací papier, milimetrový papier, odporúčané atlasy, jazykový slovník¹.

¹ V krajskom a celoštátnom kole je pri riešení testu povolené použitie slovníka (nie elektronického) v jazyku národnostnej menšiny.

Postup v súťaži:

Žiak spravidla **súťaží v kategórii, ktorá zodpovedá jeho ročníku**, v prípade záujmu môže súťažiť aj v kategórii zodpovedajúcej vyšším ročníkom (v jednom školskom roku vždy v tej istej kategórii vo všetkých kolách). **Žiak nemôže súťažiť v dvoch kategóriách.**

Zo školského kola do okresného kola postupujú z každej kategórie (E, F, G) maximálne prví traja úspešní riešitelia.

Z okresného kola do krajského postupujú maximálne prví traja úspešní riešitelia z kategórií F, E. **(V okresnom a krajskom kole počet postupujúcich stanoví organizátor súťaže s prihliadnutím na svoje organizačné možnosti.)**

Z krajského kola do celoštátneho kola postupujú maximálne prví štyria úspešní riešitelia z kategórie E.

V prípade, že sa na postupovej pozícii umiestni neúspešný riešiteľ, do vyššieho kola nepostupuje.

Organizátor vyššieho kola môže namiesto neho pozvať iného úspešného riešiteľa, ktorý v nižšom kole skončil na nepostupovej pozícii (do okresného kola môže byť pozvaný úspešný riešiteľ školského kola, ktorý skončil na nepostupovej pozícii v niektorej ZŠ alebo v niektorom OG daného okresu; do krajského kola môže byť pozvaný úspešný riešiteľ okresného kola, ktorý skončil na nepostupovej pozícii v niektorom okrese daného kraja, podobne v celoštátnom kole v niektorom kraji), pričom rozhodujúcim kritériom pre postup je vyšší počet dosiahnutých bodov.

V prípade celkovej rovnosti bodov o umiestnení rozhodujú **lepšie výsledky v prvej časti testu** (v okresnom kole vrátane monotematickej časti a úloh z poznatkov o miestnej krajine). V prípade rovnosti bodov oboch častí testu o lepšom umiestnení rozhoduje **vyšší počet bodov za úlohy monotematickej časti** označené v teste symbolom *. V prípade rovnosti bodov všetkých častí testu (vrátane úloh monotematickej časti) komisia vyberie otázku z testu, na základe ktorej sa stanoví konečné poradie. V prípade súťaže **online formou** bude pri zhodnom počte dosiahnutých bodov o lepšom umiestnení súťažiacich rozhodovať **kratší čas riešenia** súťažných úloh.

Harmonogram GO – kat. E, F, G:

Kolo a miesto konania	Termín prihlásenia (elektronicky cez EduPage)	Termín konania	Termín zapísania získaných bodov súťažiacich do admin. systému (OK a KK)
ŠKOLSKÉ online v škole	do termínu konania	19. 1. 2024 (piatok) kategórie E, F, G	automatické vyhodnotenie
OKRESNÉ miesto určí RÚŠS, resp. poverené CVČ	do 28. 2. 2024	12. 3. 2024 (utorok) kategórie E, F, G	do 15. 3. 2024
KRAJSKÉ miesto určí RÚŠS, resp. poverené CVČ	do 26. 3. 2024	16. 4. 2024 (utorok) kategórie E, F	do 19. 4. 2024
CELOŠTÁTNE Tatranská Lomnica	do 24. 4. 2024	24. – 25. 5. 2024 (piatok – sobota) kategória E	do 28. 5. 2024

Monotematická časť: Vnútrná energia Zeme (litosféra, sopečná činnosť, zemetrasenia)

Anotácia: Základné pojmy súvisiace so zložením Zeme (zemská kôra – pevninská a oceánska, zemský plášť, zemské jadro). Litosferické dosky a ich pohyby, vznik pevnín a oceánov, prejavy pôsobenia vnútorných síl Zeme (vrásnenie, vznik pohorí a nížin, oceánskych chrbtov a paniev, sopečná činnosť, zemetrasenie, gejzíry, zlomy, ...). Stavba a činnosť sopky (magma, láva, najznámejšie sopečné horniny, sopečný kužeľ, sopečný komín, magmatický krb, kaldera, kráter a pod.), najznámejšie sopky sveta. Príčiny vzniku a druhy zemetrasení, ohrozené oblasti Zeme. Základné pojmy súvisiace so zemetrasením (hypocentrum, epicentrum, sila zemetrasenia, magnitúdo, Richterova stupnica, seizmické vlny, tsunami a pod.). Najničivejšie výbuchy sopiek a zemetrasenia v histórii i v nedávnej minulosti a ich dôsledky.

Pomocná literatúra pre prípravu na monotematickú časť:

- Kolektív autorov. 2021. *Spolu to zvládneme. Geografia*. Bratislava: Slovart, 2021, s. 22-37, 42.
- Kolektív autorov. 1999. *Rekordy. Neživá príroda*. Bratislava: MAPA Slovakia, 1999, s. 142-155.
- Ganeri, A. 2010. *Hrozný zemepis. Otrásné zemetrasenia*. Bratislava: Slovart, 2010, str. 28-40.
- Ganeri, A. 2007. *Hrozný zemepis. Divoké sopky*. Bratislava: Slovart, 2007, str. 5-6, 15-21, 30-31.
- Uhereková, M., Bizubová, M. 2011. *Biológia pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. Bratislava: SPN, 2011, s. 12-16, 32-37, 42-45.
- Varleyová, C., Milesová, L. 2004. *Zemepisná encyklopédia*. Bratislava: Mladé letá, 2004, 2. vyd., str. 14-20, 24-25.
- *Planéta Zem. Time-Life Encyklopédia školáka*. Bratislava: Slovart, 1997, s. 10-17, 34-60, 81.
- **Guinnessova encyklopédia*. 1992. Bratislava: Mladé letá, 1992, s. 76-85.
- **Hajčíková, M., Vass D. 1988. Anatómia Zeme*. Bratislava: Mladé letá, 1988, str. 8-9, 12-21, 70-77, 88-89, 92-95.

* literatúra vhodná skôr pre kat. E (pre starších žiakov)

Témy teoretickej časti testu:

Školské kolo	
kat. G 4. a 5. roč. ZŠ	<p>Tvar a pohyby Zeme, geografická sieť <i>Anotácia: tvar a rozmery zemského telesa, rotácia a obeh, ich dôsledky, súvis s kalendárom – dni rovnodennosti a slnovratov, polárny deň a noc. Meniaca sa dĺžka dňa a noci, uhol dopadu slnečných lúčov a meniaci sa dĺžka tieňa počas roka a počas dňa. Sieť rovnobežiek a poludníkov, určovanie polohy na zemskom povrchu, zemské pologule, významné rovnobežky a poludníky a ich súvis so vzájomnou polohou Slnka a Zeme počas roka a s distribúciou svetla a tepla.</i></p> <p>Povrch Zeme a jeho zobrazovanie <i>Anotácia: Oceány, svetadiely, kontinenty, ich rozpoznanie na obrysovej mape, podiel pevniny a oceánu zo zemského povrchu. Charakteristika povrchových útvarov (more, záliv, prieliv, prieplav, ostrov, polostrov, súostrovie, nížina, pohorie, oceánska priekopa, ...), príklady najznámejších povrchových útvarov. Glóbus a mapa, atlas, prostriedky zobrazovania útvarov zemského povrchu, výškových stupňov pevniny a hĺbkových stupňov oceánov a morí (farby, vrstevnice).</i></p> <p>Planéty Slnčnej sústavy: <i>Anotácia: Planéty a ich najznámejšie mesiace, hlavné charakteristiky a vlastnosti, rozpoznanie podľa obrázka. Porovnanie Zeme s ostatnými planétami. Mesiac, jeho vlastnosti, mesačné fázy a ich vplyv na Zem. Zatmenia Slnka a Mesiaca.</i></p> <p>Objavovanie Zeme - najznámejší svetoví objavitelia <i>Anotácia: Významní svetoví objavitelia - moreplavci, cestovatelia, geografi a kartografi, ich cesty, objavy, rekordy (napr. Roald Amundsen, Ibn Battúta, Móric Beňovský, Vitus Bering, James Cook, Jean Jacques Cousteau, Bartolomeo Diaz, Francis Drake, Vasco da Gama, Edmund Hillary, Alexander von Humboldt, Krištof Kolumbus, David Livingstone, Fernão Magalhães, Jacques Piccard, Ptolemaios, Robert Scott, Amerigo Vespucci, Don Walsh, a pod.).</i></p>
kat. F 6. a 7. roč. ZŠ 1. a 2. OG	<p>Lesnatá krajina (tropické lesy a lesy mierneho pásma) <i>Anotácia: tropické lesy, listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy mierneho pásma – ich charakteristika, geografické špecifiká, priestorové rozšírenie, klimatické podmienky, vodstvo, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo, hospodárske využitie, environmentálne ohrozenia a ochrana (najznámejšie národné parky)</i></p>

	<p>a rezervácie).</p> <p>Poloha a povrch Afriky (reliéf, povrchové celky, členitosť pobrežia, vodstvo) <i>Anotácia: poloha Afriky, reliéf a najväčšie povrchové celky (pohoria, náhorné plošiny, nížiny, panvy, púšte atď.), členitosť pobrežia (zálivy, ostrovy a polostrovy), rieky a ich vodný režim, jazerá, vodopády, vodné nádrže, úmoria, bezodtokové oblasti.</i></p>
<p>kat. E 8. a 9. roč. ZŠ 3. a 4. OG</p>	<p>Nížiny Slovenska <i>Anotácia: Nížiny Slovenska, ich poloha, rozloha, klíma, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo, hustota zaľudnenia, osídlenie a najväčšie sídla, hospodárske využitie (poľnohospodárska a priemyselná činnosť), suroviny, dopravné siete, využitie pre cestovný ruch atď., environmentálne ohrozenia a pod.</i></p> <p>Poloha a povrch Ázie (reliéf, povrchové celky, členitosť pobrežia, vodstvo) <i>Anotácia: poloha Ázie, reliéf a najväčšie povrchové celky (pohoria, náhorné plošiny, nížiny, panvy, púšte atď.), členitosť pobrežia (zálivy, ostrovy a polostrovy), rieky a ich vodný režim, jazerá, vodopády, vodné nádrže, úmoria, bezodtokové oblasti.</i></p>

Okresné kolo

<p>kat. G 4. a 5. roč. ZŠ</p>	<p>Meranie na mapách, časové pásma <i>Anotácia: grafická mierka, určovanie vzdialenosti a nadmorskej výšky pomocou mapy. Pásmový a svetový čas, dátumová hranica a ich dôsledky, letný čas.</i></p> <p>Pretváranie zemského povrchu činnosťou vody a ľadovca <i>Anotácia: charakteristika pojmov súvisiacich s činnosťou vody a ľadovca (horný/dolný tok rieky, potok, jazero, prameň, ústie, delta, estuár, dolina v tvare V, tiesňava, kaňon, erózia, vodopád, pereje, horský/pevninský ľadovec, moréna, dolina v tvare U, pleso, fjord atď.), príklady najznámejších riek, jazier, vodopádov, ľadovcov, ...</i> + témy kat. G z nižšieho kola</p>
<p>kat. F 6. a 7. roč. ZŠ 1. a 2. OG</p>	<p>Prírodné podmienky Afriky (podnebie, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo) <i>Anotácia: podnebné pásma Afriky, ich charakteristika a priestorové rozmiestnenie, činitele, ktoré ich ovplyvňujú (prúdenie ovzdušia a morskej vody, poloha Afriky a pohyby Zeme, distribúcia slnečného svetla a tepla, tvar reliéfu, ...), klímadiagramy podnebných pásem (ročných chod priemernej mesačnej teploty vzduchu a mesačného úhrnu zrážok), pôdny kryt, typické rastlinstvo a živočíšstvo, bioklimatické typy krajín a ich fyzickogeografická charakteristika, prírodné zvláštnosti, turistické prírodné atrakcie, ohrozenia a ochrana prírody.</i> + témy kat. F z nižšieho kola</p>
<p>kat. E 8. a 9. roč. ZŠ 3. a 4. OG</p>	<p>Prírodné podmienky Ázie (podnebie, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo) <i>Anotácia: podnebné pásma Ázie, ich charakteristika a priestorové rozmiestnenie, činitele, ktoré ich ovplyvňujú (prúdenie ovzdušia a morskej vody, poloha Ázie a pohyby Zeme, distribúcia slnečného svetla a tepla, tvar reliéfu, ...), klímadiagramy podnebných pásem (ročných chod priemernej mesačnej teploty vzduchu a mesačného úhrnu zrážok), pôdny kryt, typické rastlinstvo a živočíšstvo, bioklimatické typy krajín a ich fyzickogeografická charakteristika, prírodné zvláštnosti, turistické prírodné atrakcie, ohrozenia a ochrana prírody.</i> + témy kat. E z nižšieho kola</p>

Krajské kolo

<p>kat. F 6. a 7. roč. ZŠ 1. a 2. OG</p>	<p>Geografia Egypta <i>Anotácia: poloha, rozloha, členitosť pobrežia a prírodné celky, podnebie, vodstvo, pôdny kryt, rastlinstvo a živočíšstvo, nerastné suroviny, hospodárstvo (poľnohospodárstvo, priemysel, nevýrobná sféra), základné ekonomické charakteristiky, obyvateľstvo a jeho základné charakteristiky, najznámejšie sídla, štátne (politické) zriadenie, symboly, dominanty, členstvo a postavenie v medzinárodných zoskupeniach, prírodné a kultúrne špecifiká a zvláštnosti, turistické destinácie, najznámejšie lokality zaradené do Zoznamov svetového dedičstva UNESCO, ochrana a ohrozenie prírody a kultúrnych pamiatok, prírodné katastrofy a ich dôsledky, aktuálne dianie.</i> + témy kat. F z nižších kôl</p>
<p>kat. E 8. a 9. roč. ZŠ</p>	<p>Geografia Indie <i>Anotácia: poloha, rozloha, členitosť pobrežia a prírodné celky, podnebie, vodstvo, pôdny kryt,</i></p>

3. a 4. OG	<p><i>rastlinstvo a živočíšstvo, nerastné suroviny, hospodárstvo (poľnohospodárstvo, priemysel, nevýrobná sféra), základné ekonomické charakteristiky, obyvateľstvo a jeho základné charakteristiky, najznámejšie sídla, štátne (politické) zriadenie, symboly, dominanty, členstvo a postavenie v medzinárodných zoskupeniach, prírodné a kultúrne špecifiká a zvláštnosti, turistické destinácie, najznámejšie lokality zaradené do Zoznamov svetového dedičstva UNESCO, ochrana a ohrozenie prírody a kultúrnych pamiatok, prírodné katastrofy a ich dôsledky, aktuálne dianie.</i></p> <p>+ témy kat. E z nižších kôl</p>
------------	---

Celoštátne kolo	
kat. E 8. a 9. roč. ZŠ 3. a 4. OG	<p>Indický subkontinent</p> <p><i>Anotácia: Štáty Indického subkontinentu (India, Pakistan, Bangladéš, Bhután, Nepál, Srí Lanka), ich poloha, rozloha, členitosť pobrežia a prírodné celky, podnebie, vodstvo, pôdny kryt, rastlinstvo a živočíšstvo, nerastné suroviny, hospodárstvo (poľnohospodárstvo, priemysel, nevýrobná sféra), základné ekonomické charakteristiky, obyvateľstvo a jeho základné charakteristiky, najznámejšie sídla, štátne (politické) zriadenie, symboly, dominanty, členstvo a postavenie v medzinárodných zoskupeniach, prírodné a kultúrne špecifiká a zvláštnosti, turistické destinácie, najznámejšie lokality zaradené do Zoznamov svetového dedičstva UNESCO, ochrana a ohrozenie prírody a kultúrnych pamiatok, prírodné katastrofy a ich dôsledky, aktuálne dianie.</i></p> <p>+ témy kat. E z nižších kôl</p>

Učítelia geografie na základných školách a osemročných gymnáziách sa môžu **spolupodieľať na príprave tém** pre jednotlivé kolá a kategórie súťaže. Návrhy tém pre školský rok 2024/25 vrátane krátkej anotácie môžu zasielať na adresy gabriela.novakova@uniba.sk alebo hkramarekova@ukf.sk **do 31. 5. 2024**. Témy ďalšieho ročníka GO pre ZŠ a OG budú zverejnené **v júni 2024** na stránke <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/geograficka-olympiada/>.

Prehľad typov úloh z praktickej časti testu pre jednotlivé kategórie súťaže:

kat. G 4. a 5. roč. ZŠ	
Hlavné a vedľajšie svetové strany	
<ul style="list-style-type: none"> • určiť hlavné a vedľajšie svetové strany v mape/pláne • zapísať trasu pohybu zobrazenú v pláne/štvorcovej sieti pomocou hlavných a vedľajších svetových strán • zakresliť jednoduchú trasu pohybu do plánu/štvorcovej siete (v kombinácii s použitím grafickej mierky) 	
Obrysová („slepá“) mapa	
<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať svetadiely, kontinenty, oceány na obrysovej mape • rozlišovať zemské poglobule • rozpoznať na mape významné poludníky a rovnobežky (rovník, obratníky, polárne kružnice, póly, nultý poludník) • identifikovať objekty zemského povrchu v obrysovej mape pomocou atlasu (vrchy, jazerá, sopky, mestá, moria, zálivy, ostrovy atď.) 	
Súradnice (rovnobežky a poludníky zadané ich poradím)	
<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať objekty zemského povrchu s danými súradnicami v mape • zakresliť objekty s danými súradnicami do geografickej siete 	
Mierka (grafická)	
<ul style="list-style-type: none"> • porovnať/odmerať vzdialenosti v mape, pláne, náčrte • zakresliť významné body do plánu/štvorcovej siete na základe zadanej vzdialenosti od orientačných bodov • zakresliť jednoduchú trasu pohybu do plánu/štvorcovej siete (v kombinácii so svetovými stranami) 	
Práca s atlasom	
<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať štát podľa jeho hraníc pomocou atlasu • pomocou tematických máp k objektom zemského povrchu správne priradiť ich charakteristiku (podnebné pásmo, typ krajiny, hustotu zaľudnenia, výskyt nerastných surovín a pod.) • pracovať s registrom atlasu (podľa názvu vyhľadať objekt zemského povrchu v mape) 	
Turistická/topografická mapa	
<ul style="list-style-type: none"> • vytýčiť trasu exkurzie/vychádzky v turistickej mape, vymenovať zaujímavé body na mape, zhodnotiť náročnosť prístupu k nim • poznať najpoužívanejšie znaky na turistickej/topografickej mape 	
Dôsledky tvaru a pohybu Zeme	
<ul style="list-style-type: none"> • ovládať zákonitosti vyplývajúce z meniaceho sa uhla dopadu slnečných lúčov počas roka/dňa (dĺžka tieňa, výška 	

<p>slnka nad obzorom a pod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať územia s polárnym dňom/polárnou nocou <p>Meranie času</p> <ul style="list-style-type: none"> riešiť jednoduché úlohy na časové pásma a dátumovú hranicu ovládať základné danosti kalendára (dĺžka mesiacov, identifikácia priestupných rokov)
<p>kat. F 6. a 7. roč. ZŠ, 1. a 2. roč. OG</p>
<p>Mierka (číselná)</p> <ul style="list-style-type: none"> pracovať s číselnou mierkou, zvládnuť jednoduché výpočty s jej využitím zmenšiť/zväčšiť objekty v mape podľa zadanej mierky <p>Práca s atlasom</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlíšiť veľkosť sídel pomocou mapových znakov pomocou tematických máp v atlase zistiť konkrétnu charakteristiku objektu (identifikovať dominantné náboženstvo a oficiálny jazyk regiónu; hospodárske využitie; oblasti monzúnového prúdenia a regióny ohrozované tajfúnmi, cyklónmi, hurikánmi; ročný úhrn zrážok; priemernú ročnú teplotu vzduchu a pod.) <p>Turistická/topografická mapa</p> <ul style="list-style-type: none"> poznať znaky na topografickej/turistickej mape ovládať jednoduché merania pomocou vrstevníc (nadmorská výška, strmosť zemského povrchu, určenie vyššie/nížšie položeného územia, smer prúdenia vodného toku a pod.) <p>Meranie času</p> <ul style="list-style-type: none"> riešiť zložitejšie úlohy na časové pásma a dátumovú hranicu <p>Súradnice (rovnobežky a poludníky)</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať objekty zemského povrchu pomocou daných súradníc (rovnobežky, poludníky zadané v stupňoch) zistiť súradnice objektov zemského povrchu pomocou mapy (s presnosťou na stupne) <p>+ predošlé typy úloh z kat. G</p>
<p>kat. E 8. a 9. roč. ZŠ, 3. a 4. roč. OG</p>
<p>Azimuty</p> <ul style="list-style-type: none"> určiť azimuty smeru pohybu pomocou svetových strán a naopak načrtnúť trasu pohybu určeného azimutmi (v kombinácii s použitím mierky) odmerať azimuty v náčrte/pláne/mape <p>Mierka</p> <ul style="list-style-type: none"> pracovať s číselnou mierkou, zvládnuť zložitejšie výpočty s jej využitím určiť číselnú mierku z grafickej a naopak vypočítať/odhadnúť veľkosť plochy v mape s danou mierkou <p>Práca s atlasom</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať druh využitia zeme v regióne prostredníctvom tematickej mapy <p>Turistická/topografická mapa</p> <ul style="list-style-type: none"> pracovať s vrstevnicami na topografickej mape (výpočet výškových metrov, výpočet prevýšenia, určenie tvarov zemského povrchu a pod.) <p>Súradnice (rovnobežky a poludníky)</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať objekty zemského povrchu pomocou daných súradníc (rovnobežky, poludníky zadané v stupňoch a minútach) zistiť súradnice objektov pomocou mapy (s presnosťou na stupne a minúty) <p>+ predošlé typy úloh z kat. G a F</p>

Záverečné ustanovenia:

Tieto Metodicko-organizačné pokyny sú rovnocenné s Organizačným poriadkom Geografickej olympiády.

Adresár krajských komisií GO pre ZŠ a OG:

1. **Bratislavský kraj** – Mgr. Gabriela Nováková, PhD., podpredsedníčka KK GO
Katedra ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, Mlynská dolina, Ilkovičova 6, 842 15 Bratislava
+421 2 9014 9161, gabriela.novakova@uniba.sk

2. Trnavský kraj – Mgr. Radim Urban, predseda KK GO

Gymnázium Pierra de Coubertina

Nám. SNP 9, 921 01 Piešťany

033/79 893 33, radim.urban@gypy.sk

3. Trenčiansky kraj – RNDr. Hilda Kramáreková, PhD., predsedníčka KK GO

Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja, Fakulta prírodných vied a informatiky, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trieda A. Hlinku 1, 949 01 Nitra

+421 905 872 030, hkramarekova@ukf.sk

4. Nitriansky kraj – RNDr. Magdaléna Nemčíková, PhD., predsedníčka KK GO

Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja, Fakulta prírodných vied a informatiky, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trieda A. Hlinku 1, 949 01 Nitra

+421 37 640 86 34, mnemcikova@ukf.sk

5. Banskobystrický kraj – RNDr. Martina Škodová, PhD., predsedníčka KK GO

Katedra geografie a krajinnej ekológie, Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica

+421 48 446 73 03, martina.skodova@umb.sk

6. Žilinský kraj – PaedDr. Iveta Rakytová, PhD., podpredsedníčka KK GO

Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

+421 44 432 68 42, ivetarakytova@gmail.com

7. Prešovský kraj – RNDr. Štefan Koco, PhD., podpredseda KK GO

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky, Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove, Ul. 17. novembra 1, 081 16 Prešov

+ 421 51 757 06 91, stefan.koco@unipo.sk

8. Košický kraj – Mgr. Marián Kulla, PhD., podpredseda KK GO

Ústav geografie, Prírodovedecká fakulta, Univerzita P. J. Šafárika, Jesenná 5, 040 01 Košice

+421 55 234 25 63, marian.kulla@upjs.sk

Adresár autorského kolektívu GO pre ZŠ a OG:

Mgr. Gabriela Nováková, PhD., vedúca autorského kolektívu

Katedra ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, Mlynská dolina, Ilkovičova 6, 842 15 Bratislava

+421 2 9014 9161, gabriela.novakova@uniba.sk

RNDr. Hilda Kramáreková, PhD.

Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja, Fakulta prírodných vied a informatiky, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trieda A. Hlinku 1, 949 01 Nitra

+421 905 872 030, hkramarekova@ukf.sk

RNDr. Ferenc Zirig – preklad testov do maďarského jazyka

Adresa tajomníka SK GO:

RNDr. Roman Lehotský

Národný inštitút vzdelávania a mládeže

Pracovisko Hálova 6, 851 01 Bratislava

+421 905 497 708, roman.lehotsky@nivam.sk

Zostavil: Autorský kolektív GO pre ZŠ a OG

Vydali: Slovenská komisia Geografickej olympiády a Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava 2023